Η Στενή Ευβοίας το 1900.

Ταξίδι στον χρόνο, με πλοίο τη θρυλική Εφημερίδα της Χαλκίδας “ΕΥΡΙΠΟΣ.”

Τοπίο στη Στενή Ευβοίας. (ΓΑΚ αρχείο Θ. Σκούρα)

Περιγραφή της Στενής και των γύρω από αυτήν περιοχών μέσα από τα μάτια του συντάκτη της εφημερίδας ΕΥΡΙΠΟΣ που υπογράφει με το όνομα «Vallanchy» και δημοσιεύτηκε στις 26 Αυγούστου και 2 Σεπτεμβρίου του 1900.

Τα κείμενα έχουν μεταγλωττιστεί στην καθομιλουμένη και εμπλουτιστεί με φωτογραφικό υλικό.

Vkuzunis.

ΕΞΩ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ.

Η ΣΤΕΝΗ.

Αν και αναμφισβήτητα το καλοκαιρινό κλίμα της Χαλκίδας είναι δροσερό και υγιεινό, υπάρχουν τάξεις ανθρώπων που είτε αυτοί προέρχονται από την κοινωνία μας είτε είναι ξένοι, έχουν την οικονομική δυνατότητα και την δύναμη να περάσουν το καλοκαίρι τους καλύτερα από τους κοινούς θνητούς, μακριά από την μονότονη ζωή των πόλεων και την αγωνία για την επιβίωση . Τα Αμπέλια που οι περισσότεροι των Χαλκιδαίων προτιμούν είναι ένα είδος εξοχής αλλά δεν παρέχουν το κάτι διαφορετικό ενός αξέχαστου και ξέγνοιαστου τρόπου ζωής.

Είναι αλήθεια ότι μόνο λίγες ώρες μακριά από τη Χαλκίδα υπάρχουν κατάλληλα μέρη για κάτι τέτοιο. Σε αυτά μπορεί κανείς να απολαύσει τα πάντα που επιθυμεί. Αέρα ζωογόνο, δάση, υγιεινό κλίμα, κρυσταλλώδη νερά, περιπέτεια και φυσικά θεσπέσια τοπία. Πόσοι άραγε είναι αυτοί που γνωρίζουν τέτοια μέρη ώστε να τα υποδείξουν και σε άλλους; Υποθέτω ότι είναι πολύ λίγοι γιατί οι περισσότεροι των Χαλκιδαίων εκτός της πλατείας της γέφυρας[1] και των γύρω από αυτήν σημείων που εκεί μόνο το κλίμα είναι ευχάριστο, δεν γνωρίζουν άλλα μέρη.

Η πλατεία της γέφυρας της Χαλκίδας ή αλλιώς, πλατεία Αθανάτων. (Προσωπικό αρχείο)

[1] Πλατεία της γέφυρας. Αναφέρεται στη σημερινή πλατεία των Αθανάτων.

Εγώ ανακάλυψα (η ανακάλυψη μου δεν έχει αξιώσεις διπλώματος ευρεσιτεχνίας, πρωτοτυπίας, ούτε κάποιου βραβείου) το χωριό Στενή. Λίγο πολύ όλοι το γνωρίζουν και σπεύδω να το υποδείξω σαν θερινό σημείο προορισμού σε αυτούς που θα διαβάσουν αυτές τις λίγες γραμμές, όχι βέβαια για το φετινό καλοκαίρι αλλά για τα επόμενα. Η Στενή βρίσκεται ανατολικά της πόλης μας στους δροσολουσμένους πρόποδες της Δίρφυς. Δεν πιστεύω να υπάρχει ανάλογη τοποθεσία. Εκτείνεται ελικοειδώς μέσα σε μια βαθιά ποταμίσια κύτη γεμάτη πλατάνια, πάνω από την οποία σαν φαντασμαγορική εικόνα εξαπλώνονται δασώδη βουνά.

Τοπίο στη Στενή. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας).

Για να πάτε από τη Χαλκίδα στη Στενή δεν θα υποβληθείτε ούτε σε πολλούς κόπους, ούτε σε ιδιαίτερες δαπάνες. Θα σας μεταφέρει το μουλάρι κάποιου Στενιώτη που θα βρείτε στον δρόμο, από αυτούς που επιστρέφουν καθημερινά από την Χαλκίδα. Με ενάμιση έως δύο δραχμές θα μείνει πολύ ευχαριστημένος και εσείς μετά από έξι ώρες θα φτάσετε ξεκούραστα στον προορισμό σας. Είναι πολύς ο χρόνος αλλά δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχει κανένας ωραίος δρόμος για άμαξες. Αν δεν ήξερα ότι ένας τέτοιος δρόμος θα ήταν σωτήριος για τους κατοίκους της περιοχής τότε αδίστακτα θα αποφαινόμουν εναντίον της κατασκευής του

που θα απέκλειε τις πανέμορφους ατραπούς,[2] τις αλλού ομαλές και αλλού σαν σκαλοπάτια οι οποίες οδηγούν από αμέτρητες διευθύνσεις στο χωριό.

Ευβοϊκό τοπίο. Στενή. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας).

Με το που βγείτε από την πόλη μας ακολουθείτε την οδό των τριών καμάρων η οποία οδηγεί έξω από τα αμπέλια του Δοκού και στη συνέχεια ακλουθώντας τα ρείθρα του υδραγωγείου μας μπαίνετε στο φαράγγι που διαρρέει ο Λήλας ποταμός. Προχωρώντας ανάμεσα σε βουνοσειρές μετα από λίγη ώρα συναντάτε ένα κατάμεστο από πεύκα δάσος. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του απέραντου δάσους ανήκει στον μεγαλοκτηματία συμπατριώτη μας Αναστάσιο Βαρατάση[3]. Σε αυτό το δάσος δεν γίνεται να μη θαυμάσει κανείς την καθαρότητα της ατμόσφαιρας αλλά και των πάντων που υπάρχουν εκεί. Το τριχοειδές φύλλωμα των πεύκων με το ωχροπράσινο χρώμα τους που φεγγίζει από τις ακτίνες του ηλίου και σε κάνει να πιστεύεις ότι μπροστά σου έχεις ένα διάφανο ύφασμα. Και αυτή ακόμα η διάφανη εικόνα λαμπιρίζει και καθρεφτίζεται στο έδαφος δίνοντας του το γλυκό χρώμα του μελιού.

---

[2] Μονοπάτια.

[3] Βαθύπλουτος μεγαλοδικηγόρος της Χαλκίδας. Πατέρας του ήρωα Περικλή Βαρατάση που σκοτώθηκε από τους Τούρκους το 1897 στη μάχη της Θεσσαλίας σαν διοικητής της Λεγεώνας των Ξένων.

Μέσα σ αυτή τη δροσόλουστη αύρα που χαϊδεύει το δάσος και όσους βρίσκονται σε αυτό ούτε κούραση νοιώθεις, ούτε τον καυστικό ήλιο.

Οι καμάρες. Το περίφημο Ενετικό υδραγωγείο στο Δοκό. Το μεγαλύτερο μέρος καταστράφηκε με δυναμίτες από τους ντόπιους για να φτιάξουν με τα υλικά του τα σπίτια τους (η πληροφορία από την εφημερίδα Εύριπος, η φωτογραφία από τα ΓΑΚ Θ. Σκούρας)

Πρόσφατη φωτογραφία που δείχνει την ομορφιά του δάσους της Στενής. (πηγή: CNN Greece, Βάϊος Χασιάλης)

Τώρα για να είμαστε ειλικρινείς μια μικρή ταλαιπωρία τη νοιώθεις μετά από έξι ώρες ιππασία σε σαμαρωμένο μουλάρι αλλά αξίζει τον κόπο τόσο για τις πανέμορφες και μοναδικές εικόνες που αποθηκεύεις, όσο και για την ευεξία που σου χαρίζει αυτό το γεμάτο υγεία περιβάλλον. Μόλις βγείτε από το δάσος, σε μικρή απόσταση θα συναντήσετε το χωριό Γίδες. Εκεί θα δείτε τις πρώτες γυναίκες του χωριού να περιτριγυρίζουν τα σπίτια τους σαν μέλισσες γύρω από την κυψέλη. Άλλη να οδηγεί τα ζώα της για πότισμα, άλλη με ξύλινο φτυάρι να καθαρίζει το ξηρό καλαμπόκι πετώντας το προς τα πάνω και να μοιάζει σαν χρυσή βροχή και άλλες να ασχολούνται με διάφορες εργασίες πού κάνουν όλο αυτό να δείχνει υπέροχο, και πρωτοφανές στα μάτια του επισκέπτη.

Χωριό Γίδες, Ναός κοιμήσεως της Θεοτόκου. Η φωτογραφία έχει τραβηχτεί κάπου στα τέλη του '60 από τον Θ. Σκούρα και βρίσκεται στα ΓΑΚ. Δεξιά της φωτογραφίας διακρίνεται ο για πολλά χρόνια ιερέας του χωριού, Χαράλαμπος Μπασούκος.

Μετά από μία ώρα συναντάτε έναν μικρό συνοικισμό χωριού που ονομάζεται Βούνοι και ήδη οδηγείστε στην Στενή. Από εδώ χωρίς να τη βλέπετε αντιλαμβάνεστε από μακριά ότι βρίσκεται μέσα στη χαράδρα την οποία σκιάζουν κατάφυτες βουνοπλαγιές από καστανιές και έλατα οι οποίες τερματίζουν σε μια στενή λωρίδα (γι αυτό ονομάστηκε το χωριό

Στενή) γης. Με τη χαρά ότι επιτέλους φτάσατε, μπορείτε να κατεβείτε από το ζώο σας και να ξεγελάσετε την κούραση σας που όπως είναι φυσικό έχει κάνει την εμφάνιση της, περπατώντας σε έναν ομαλότατο δρόμο ή αν αντέχετε ακόμα την ιππασία δεν έχετε παρά να αφήσετε το ζώο σας να σας πάει στο χωριό.

Χαρακτηριστικό σπίτι του χωριού Βούνοι. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας)

Σε πολύ μικρή απόσταση διακρίνετε πρώτα το κάτω χωριό[4] που χρησιμεύει σαν χειμαδιό[5] και μετά από ένα τέταρτο περπάτημα ανάμεσα σε τεράστιες καρυδιές, καστανιές και πλατάνια φτάνετε στο κύριο χωριό που είναι η Στενή.

Τα σπίτια της. Οι εκδρομές στα πέριξ. Η ευρωστία των κατοίκων της.

Η θέα της Στενής, και φυσικά δεν αναφέρομαι στη μαγευτική θέση της, δεν είναι αυτή που αντικρίζεις από μακριά σαν ένα ωραίο πίνακα με ολόλευκα σπιτάκια. Λόγω της στενότητας του χώρου και χωρίς κανένα

[4] Κάτω Στενή.

[5] Χειμαδιό. Ειδικά διαμορφωμένος τόπος με παραπήγματα και μαντριά για να ξεχειμωνιάζουν τα ζώα των χωρικών.

σχέδιο δόμησης, είναι χτισμένα εδώ και κει χωρίς καμία ομοιομορφία θυμίζοντας την απλή, πρωτόγονη αρχιτεκτονική από την οποία εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων οι χωρικοί σιγά σιγά απομακρύνονται. Ήδη βρίσκομαι εντός του χωριού. Όπου να ναι νυχτώνει αλλά εμένα στην ψυχή μου έχει μείνει η μεγαλοπρεπέστατη και παραδείσια θέα των οροσειρών της Δίρφυς. Δεν θέλω να πιστέψω ότι οι πρώτοι κάτοικοι εγκαταστάθηκαν εδώ λόγω των φυσικών της οχυρωμάτων ώστε να αποφύγουν τα αιμοχαρή στίφη των πολεμοχαρών Τούρκων ή οποιονδήποτε άλλων και όχι για τα θέλγητρα της απίστευτης φύσης που αγγίζουν τα όρια της Θεϊκής υπόστασης.

Τίποτα σήμερα δεν φαίνεται να έχει αλλάξει από τότε. Εικόνα της Στενής και της πανέμορφης φύσης της από τον εκδρομικό ορειβατικό σύλλογο «Ο φυσιολάτρης Νίκαιας».

Πράγματι η θέση του χωριού είναι ένα φυσικό οχυρό. Βρίσκεται στο βάθος μίας χαράδρας της οποίας η είσοδος μπορεί να αποκλειστεί με λίγους οπλισμένους άνδρες κρυμμένους στα γύρω βράχια της. Έχουμε άλλωστε μεγάλη εμπειρία από τους υποψήφιους που χρησιμοποιούν αυτές τις μεθόδους κατά την περίοδο των εκλογών[6]. Επι τουρκοκρατίας

[6] Όσο και αν φαίνεται απίστευτο σήμερα, εκείνη την εποχή κατά την περίοδο των εκλογών τόσο στη Στενή όσο και σε άλλες επαρχίες (Αυλωνάρι, Σκυλόγιαννη, Ληλάντιο και άλλα) οι βουλευτές με τη μεγαλύτερη δύναμη απέκλειαν τους ψηφοφόρους του αντίθετου κόμματος από το δικαίωμα της

οι κάτοικοι για μεγαλύτερη ασφάλεια κατέφευγαν στο δάσος με τις καστανιές που ήταν πυκνότερο από σήμερα. Εκεί ανάμεσα στα δένδρα είχαν κτίσει καταφύγια από ογκώδεις πέτρες, χωρίς κάποια συγκόλληση μεταξύ τους, των οποίων τα ερείπια σώζονται μέχρι σήμερα.

Το δάσος της Στενής με τις καστανιές. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας)

Πραγματικά, όλα αυτά τα καταπράσινα βουνά φαίνονται να είναι εκεί για να προστατεύουν το χωριό το οποίο ζωογονεί η πανέμορφη και ζωηρή φύση με τον πεντακάθαρο και δροσερό αέρα της. Αριστερά του χωριού υψώνεται κάθετα ένας τεράστιος απόκρημνος βράχος γεμάτος από καταπράσινα πεύκα που όμως απαγορεύεται η εξαγωγή της ρητίνης του επειδή εκεί βόσκουν οι μέλισσες. Ο βράχος αυτός είναι σημαντικός για το χωριό γιατί λειτουργεί σαν ρολόι! Οι χωρικοί λένε ότι όταν αρχίσει ο ίσκιος να πέφτει στην κάθετη πλευρά του, τότε είναι μεσημέρι. Από το σημείο εκείνο και μετά η προοδευτική σκίαση του βράχου δείχνει τις ώρες του δειλινού[7]. Ο βράχος αυτός λοιπόν λειτουργεί σαν μια φυσική Μεριδιάνα.[8]Στην κορυφή του είναι επίπεδος και από εκεί το βλέμμα του

κάλπης ακόμα και με χρήση όπλων. Πολλοί τιμηθέντες με ονοματοδοσίες οδών και βαρύγδουπων κληρονομιών σήμερα, χρησιμοποιούσαν ληστές και εγκληματίες για να προστατεύσουν τις έδρες τους. Δεν είναι δικά μου αυτά τα συμπεράσματα αλλά των εφημερίδων της Χαλκίδας ΕΥΡΙΠΟΣ και ΕΥΒΟΙΑ που σύντομα θα δημοσιεύσω.

[7] Οι ώρες λίγο πρίν και λίγο μετά τη δύση του ηλίου.

[8] Ηλιακό ρολόι.

θεατή μπορεί να φτάσει μέχρι την Χαλκίδα καθώς και τον βόρειο και νότιο Ευβοϊκό.

Δεξιά της φωτογραφίας φαίνεται ένας κατακόρυφος βράχος που με κάθε επιφύλαξη νομίζω ότι σε αυτόν αναφέρεται.(πηγή φωτογραφίας:Ο φυσιολάτρης Νίκαιας)

Πάνω από αυτόν υψώνεται η μεγαλοπρεπής Δίρφυς που οι πρόποδες της είναι γεμάτοι από καταπράσινους πλάτανους, πεύκα, έλατα και δρύες. Από όλες τις κατάφυτες πλαγιές της τρέχουν νερά που χύνονται στην χαράδρα και μέσα σε αυτήν συνεχώς αυξάνονται από τις αείροες πηγές[9] που ακατάπαυστα βγάζουν κρυσταλλωμένο και γευστικότατο νερό, όπως η μεγαλύτερη όλων που ονομάζεται Αρματσανή και η παροιμιώδης κρήνη του Νταβέλη. Η θέα όμως από το χωριό είναι αρκετή για να ικανοποιήσει το ακόρεστο βλέμμα και τους κόπους της εκεί μετάβασης σας; Όχι! Τα παρθένα αυτά μέρη πρέπει να τα πλησιάσετε, να τα περπατήσετε για να αισθανθείτε τον εαυτό σας αναγεννημένο, για να θαυμάσετε από κοντά την καλλιτέχνιδα αυτή φύση. Για να γίνει αυτό, ανεβαίνετε στο ζώο σας και αυτό θα σας μεταφέρει σε έξοχες τοποθεσίες. Θα ανέβετε τις απότομες πλαγιές των γύρω βουνών που μετα βίας θα

[9] Πηγές που δεν σταματάει ποτέ η ροή τους.

κάνει μικρά και φοβισμένα βήματα το ζώο σας ώσπου ξαφνικά η εικόνα αντιστρέφεται.

Η χιονισμένη Δίρφυς και οι απότομες παραμυθένιες πλαγιές της. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας)

Από κάτω σας, οι στέγες των περίπου τρακοσίων σπιτιών του χωριού φαντάζουν στα μάτια σας σαν ένα είδος κεραμιδένιου σεντονιού το οποίο εξαφανίζεται σιγά σιγά προχωρώντας το πέτρινο και δύσβατο μονοπάτι που χώνεται στον παχύ ίσκιο του δάσους και στον καταπράσινο τάπητα από φτέρες. Φτάνετε στο άκρο μιας οποιασδήποτε κορφής της Δίρφυς και η θέα που σας κόβει την ανάσα, σας αναγκάζει να ξεσπάτε σε επιφωνήματα θαυμασμού. Η Δίρφυς τυλίγει θαυμάσια τις νοτιοανατολικές πλαγιές της με ένα λευκό σεντόνι λες και προσπαθεί να διατηρήσει την ομορφιά της κρυσταλλώνοντας με το λιγοστό χιόνι που έχει απομείνει τα χρώματα της. Δυτικά εκτείνεται μεγάλη πεδιάδα, αλλού λοφώδης αλλού δενδρόφυτος, που περιστοιχίζει τα ευκρινώς διαγραφόμενα εδώ και κει εγκατεστημένα χωριά. Μακριά στο βάθος, εκεί που με δυσκολία φτάνει το βλέμμα, απαράλλακτο σαν λίμνη διακρίνεται κομμάτι του Ευβοϊκού. Αν δεν σας έχει τρομάξει η μυστηριώδης σιγή της φύσης που μόνο το μεγαλείο της μιλάει δεν έχετε παρά να πάτε και στην αντίθετη ράχη. Για να το κάνετε αυτό πρέπει να κατέβετε σε άλλη χαράδρα που θα απολαύσετε νερό από τις υπέροχες

πηγές της και ιδιαίτερα αυτής της πασίγνωστης πηγής που ονομάζεται Κερασιά. Εκεί μπορείτε να προγευματίσετε και να πιείτε αχόρταγα, με απληστία όσο νερό θέλετε, αφού και κρυσταλλωμένο είναι αλλά πάνω απ όλα χωνευτικό.

Δυστυχώς δεν βρήκα φωτογραφία με τη θέα του Ευβοϊκού[10] *αλλά από την αντίθετη πλευρά. Από το Μετόχι Δίρφυς με θέα το Αιγαίο. (ΓΑΚ Θ. Σκούρας)*

Εκεί ο ψίθυρος των δένδρων σε συνεννόηση με τους παφλασμούς της κατερχόμενης από το δασώδες φαράγγι ρεματιάς, μαγεύει την ακοή σας. Από κάτω το χώμα αναδίδει αρώματα που η αναπνοή σας παλεύει να τα προλάβει και μεθάνε όλες τις αισθήσεις σας. Όλα παραδόξως μοσχοβολάνε ελκυστικά και ευχάριστα γύρω σας και μόνο η νύχτα σας αναγκάζει να γυρίσετε στο χωριό. Θα σας είναι αδύνατον την ώρα του γυρισμού να κατορθώσετε και να πνίξετε μέσα σας τον ψίθυρο βαριάς

[10] Για να μεταφέρω αυτό το σύγγραμμα αφιέρωσα πολύ χρόνο για έρευνα γύρω από σχετικές με την Στενή βιβλιογραφίες. Εκτός απο την καταπληκτική ιστοσελίδα «Λαογραφικά Στενής Ευβοίας» που όμως ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη, δεν βρήκα κάτι άλλο αξιόλογο σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Πιστεύω πως αυτός ο τόπος αδικείται κατάφορα και ακόμα πιο πολύ πιστεύω ότι η ομορφιά του είναι μοναδική και ασύγκριτη με ανάλογες πασίγνωστες τοποθεσίες της Ευρώπης. Όμως αυτές οι πασίγνωστες Ευρωπαίες επένδυσαν στην παράδοση τους και όχι σε ταβέρνες, επένδυσαν στην παιδεία τους, στην ιστορία τους, στην ποιοτική και όχι στην τυχοδιωκτική ανάπτυξη που μόνο λίγοι απολαμβάνουν τα ευκαιριακά οφέλη της. Είναι άδικο «να περιμένουμε το χιόνι για να δούμε μια άσπρη μέρα» και φυσικά κυριολεκτώ στη συγκεκριμένη περίπτωση.

κατάρας κατά των καταστροφέων[11] αυτής της ομορφιάς, αυτής της αρμονίας την φύσης. Και μετά μας προκαλεί έκπληξη πως οι κάτοικοι αυτών των τόπων που πολλές φορές στερούνται ακόμα και τα απαραίτητα αγαθά διατροφής, ακόμα και το ψωμί, φαίνονται τόσο υγιείς και ρωμαλέοι και ας δουλεύουν σκληρά σαν γεωργοί ή τσοπάνηδες που είναι τα κύρια επαγγέλματα της περιοχής. Η δημόσια υγεία στο χωριό θα ήταν κατά πολύ καλύτερη αν δεν συσσωρεύονταν στις στενές αυλές των σπιτιών οι ακαθαρσίες των ζώων, κάτι που είναι εφικτό αν το αποφασίσουν. Κάτι που μένει αξέχαστο σε όσους επισκέπτονται τη Στενή είναι οι γραφικοί χοροί της κατά το τριήμερο πανηγύρι της Παναγίας. Πουθενά αλλού, σε κανένα άλλο χωριό δεν συμβαίνει κάτι ανάλογο. Λίγο πριν νυχτώσει στην μικρή πλατεία του χωριού, κατάλευκοι λεβεντόκορμοι φουστανελοφόροι σέρνουν τον χορό κάτω από τους ήχους εγχώριων οργάνων ενώ δειλά και κατά ομάδες με χάρη και την πρέπουσα σεμνότητα προσέρχονται οι νεαρές χωριατοπούλες.

Στα ΓΑΚ στη συλλογή Θ. Σκούρα υπάρχει αυτή η φωτογραφία με τίτλο «Λαϊκοί οργανοπαίχτες και όργανα». Δυστυχώς δεν αναφέρει περιοχή παρά μόνο ότι ανήκει στην Εύβοια. Όπως και νάχει είναι αρκετά χαρακτηριστική και ίσως να έχει κάποια σχέση με την Στενή.

[11] Μετά την Τουρκοκρατία οι φωτιές των δασών από τους μεγαλοτσιφλικάδες ήταν κάτι το ανεπανάληπτο, όμως δεν νομίζω να αναφέρεται σε κάτι τέτοιο όπως δεν νομίζω να αναφέρεται και στην υλοτομία. Αν κάπου πάει ο νους μου χωρίς όμως να έχω διασταυρωμένες πληροφορίες, είναι η μόδα της εποχής που εκατοντάδες μεταλλεία είχαν κάνει την εμφάνιση τους στην Εύβοια. Ο Εύριπος είχε φτάσει να ονομάσει τους ασχολούμενους με αυτή την άνευ προηγουμένου δραστηριότητα «οι ανυπόδητοι Μεταλλοθήραι» (4/8/1873) και αυτό γιατί όλοι είχαν πέσει με τα μούτρα στο άνοιγμα μεταλλείων. Κάτι σαν τους χρυσοθήρες της Αμερικής.

Όμορφες και δροσερές σαν τα κρύα νερά, φορώντας το κατακόκκινο μαντίλι τους και επιστήθια ποδιά, κεντημένη με μετάξι και στολισμένη με πούλιες[12] και κοσμήματα αμφιβόλου αξίας, αργυρά και χρυσά. Ο κύκλος συνεχίζει να αυξάνει μέχρι που διπλασιάζεται και σαν ένα πυκνό στεφάνι πλεγμένο από λευκά κρίνα και βαθυκόκκινα τριαντάφυλλα στροβιλίζεται μες του χορού τα ρυθμικά βήματα. Η ιδιόρρυθμη ενδυμασία των γυναικών και όλο το σύνολο των χορευτών, γοητεύει και αφήνει έκθαμβο τον επισκέπτη που γεμάτος περιέργεια παρακολουθεί αυτό το υπέροχο θέαμα. Όμως όπως συνήθως γίνεται στα πανηγύρια, ευέξαπτοι νεαροί χωριάτες, υποψήφιοι γαμπροί, λίγο έλειψε να προκαλέσουν άσχημο επεισόδιο που αν δεν το προλάβαιναν οι ψυχραιμότεροι τότε θα χαλούσε τη γραφική εικόνα και θα γέμιζε τρόμο και ανησυχία όλο το χωριό. Αυτός δυστυχώς είναι ο συνηθισμένος επίλογος των πανηγυριών που κάποτε συνοδεύονταν από ιδιαίτερα θλιβερά γεγονότα τα οποία ελπίζουμε στο μέλλον να εκλείψουν παντελώς.

Πρίν τελειώσω να σας γνωρίσω και έναν …άγιο, όπως ο ίδιος αυτοαποκαλείται. Άντρας που έχει υπερβεί την μέση ηλικία, επιδεικτικά ντυμένος με επίχρυσα ρούχα, είναι ο νέος άγιος Γεώργιος. Υποστηρίζει ότι το χρίσμα του αγίου το έλαβε από την θαυματουργή Παναγία της Χιλιαδούς, στην οποία οφείλει πολλά θαύματα μεταξύ των οποίων τρία χρυσά κάστανα και έναν πολύτιμο λίθο. Είναι δε τόσο βέβαιος για την αγιοσύνη του που έχτισε μια εκκλησία στον περίβολο του σπιτιού του και σε αυτήν προσεύχεται κρατώντας ένα σπαθί. Ίσως για να επιβάλει καλύτερα την θέληση του. Ενίοτε επισκέπτεται και την Χαλκίδα γιατί ό άγιος … έχει και ανθρώπινες ανάγκες.

Vallanchy.

[12] Αστραφτερά κουμπιά.

Πηγές:

Ψηφιακή βιβλιοθήκη της Βουλής.

Εφημερίδα Εύριπος.

Φωτογραφίες από τη συλλογή του Θ. Σκούρα στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και κάποιες από διάφορες άλλες πηγές που αναφέρονται στις συνοδευτικές περιγραφές τους.

Ευχαριστώ.

14 Νοεμβρίου 2019

Vkuzunis.